

Załącznik nr 2 do Umowy nr

ZASADY WYKONYWANIA USŁUG PRZEWOZOWYCH PRZEZ KIERUJĄCYCH AUTOBUSEM

Obowiązki ogólne kierującego

1. Legitymowanie się odpowiednimi kwalifikacjami, uprawniającymi do kierowania autobusami, potwierdzonymi przez organy do tego uprawnione.
2. Przestrzeganie przepisów prawa o ruchu drogowym oraz ustawy o czasie pracy kierowców.
3. Przestrzeganie „Przepisów porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu w środkach komunikacji lokalnego transportu zbiorowego w Łodzi”.
4. Posiadanie podczas wykonywania usługi:
 - dowodu tożsamości,
 - prawa jazdy,
 - dokumentów wymaganych przepisami prawa w zakresie realizacji usług przewozowych na linii lokalnego transportu zbiorowego (m.in. wypis z licencji, zaświadczenie, aktualny rozkład jazdy),
 - dowodu rejestracyjnego,
 - karty drogowej,
 - polisy ubezpieczeniowej,
5. Bezwzględne przestrzeganie zakazu palenia wyrobów tytoniowych w pojazdach.
6. Życzliwe i uprzejme zachowanie względem innych kierujących pojazdami będącymi w dyspozycji Zamawiającego oraz wzajemna pomoc.

Rozkłady jazdy

1. Pojazd należy prowadzić zgodnie z obowiązującym rozkładem jazdy.
2. Pojęcie punktualnej jazdy:
 - 1) za zgodny z rozkładem uznaje się odjazd pojazdu z przystanku wyznaczony rozkładem jazdy lub nie później niż 4 min. (przyspieszenie 1 min.) w stosunku do czasu określonego rozkładem jazdy,
 - 2) przy odjeździe z krańcówki oraz wyjeździe z zakładu - za punktualny odjazd uważa się odjazd zgodny z rozkładem jazdy (w przypadku przesiadki gwarantowanej dopuszcza się odjazd z krańcówki z opóźnieniem 4 min.).
3. Usprawiedliwia się każde odchylenie czasu jazdy w stosunku do rozkładu jazdy, jeżeli jest ono spowodowane dyspozycją wydaną przez pracownika nadzoru ruchu oraz inne upoważnione osoby Zamawiającego. Wydanie takiej decyzji przez pracownika nadzoru ruchu musi być potwierdzone wpisem do karty drogowej.

Zachowanie się wobec pasażerów

1. Wobec pasażerów należy być uprzejmym, opanowanym i stanowczym w zakresie egzekwowania przestrzegania obowiązujących ich „Przepisów porządkowych lokalnego transportu zbiorowego w Łodzi”.
2. W przypadku niewłaściwego zachowania się pasażera, kierującemu nie wolno zachować się w sposób obraźliwy.
3. Kierujący ma prawo odmówić przewozu osób nie przestrzegających „Przepisów porządkowych lokalnego transportu zbiorowego w Łodzi”, a w razie potrzeby wyłączyć pojazd z ruchu oraz powiadomić dyspozytornię nadzoru ruchu.
4. Niewłaściwe zachowanie się pasażerów nie powinno być przyczyną niepunktualnej jazdy - na co kierujący pojazdami obowiązani są zwrócić szczególną uwagę, za wyjątkiem postępowania określonego w ust. 3.
5. Na żądanie pasażera kierujący obowiązany jest poinformować o najbliższych miejscach składania zażaleń (ustalonych w odrębnych przepisach wewnętrznych Zamawiającego).
6. Kierujący obowiązani są w miarę możliwości do udzielania pasażerom niezbędnych informacji odnośnie kursowania komunikacji miejskiej i lokalizacji obiektów w mieście. Informacji tych można udzielać tylko w czasie postoju pojazdu.

Organizacja i zarządzanie ruchem

1. Nadzór nad funkcjonowaniem pojazdów w ramach lokalnego transportu zbiorowego na trasach komunikacyjnych pełnią dyspozytorzy nadzoru ruchu.
2. W czasie wykonywania usługi kierujący, po wyjechaniu na linię, obowiązani są do wykonywania poleceń pracowników Zamawiającego wymienionych w ust. 1, w ustawie Prawo o ruchu drogowym lub innych osób mających pisemne upoważnienie.
3. W przypadku stwierdzenia, że kierujący popełnił wykroczenie polegające na nie stosowaniu się lub przekroczeniu postanowień niniejszych przepisów, pracownicy Zamawiającego wymienieni w ust. 1 obowiązani są do sporządzenia raportu informacyjnego.

Obowiązki w czasie jazdy

1. Kierujący obowiązany jest ściśle stosować się do poleceń i sygnałów służb regulujących ruchem oraz pracowników nadzoru ruchu.
2. W czasie jazdy kierującemu zabrania się:
 - 1) prowadzenia rozmów,
 - 2) korzystania z telefonu komórkowego w tym prowadzenia rozmów z wykorzystaniem zestawu słuchawkowego lub zestawu głośnomówiącego (używanie telefonów komórkowych przez kierujących w trakcie wykonywania obowiązków służbowych jest możliwe wyłącznie w sprawach służbowych w przypadku braku łączności radiowej przy czym połączenie może być realizowane jedynie przy zachowaniu zasad określonych w ustawie Prawo o ruchu drogowym).

**„„Wykonywanie autobusowych usług przewozowych promujących miasto i komunikację”
nr sprawy: WZ-091-43/25**

- 3) Korzystania z urządzeń elektronicznych (m.in. tablet, czytniki) mogących rozpraszać uwagę lub obniżać koncentrację,
 - 4) przewożenia osób w kabinie,
 - 5) zatrzymywania się między przystankami, celem umożliwienia wsiadania lub wysiadania pasażerów, za wyjątkiem umożliwienia pasażerom opuszczenia pojazdu w przypadku pożaru, awarii pojazdu oraz długotrwałego zatrzymania ruchu, z zachowaniem jednak wszelkich środków ostrożności,
 - 6) jazdy z otwartymi drzwiami (z wyłączoną blokadą drzwi),
 - 7) korzystania z urządzeń fonicznych na słuchawki. Dopuszcza się korzystanie z odbiorników radiowych tak, aby nie przeszkadzało to pasażerom,
 - 8) Włączania, bądź wyciszania urządzenia głośnomówiącego o ile jest w pojeździe,
 - 9) blokowania kasowników z wyjątkiem sytuacji opisanej w punkcie dotyczącym kontroli biletów,
 - 10) palenia tytoniu oraz używania elektronicznych inhalatorów nikotyny.
3. W przypadkach opóźnień kierujący obowiązany jest wyrównać stracony czas przez skrócenie postoju na krańcówkach (przy uwzględnieniu ustawowych przerw).
 4. Kierujący zobowiązany jest do włączenia oświetlenia wewnątrz pojazdu po zapadnięciu zmroku oraz wyłączenia o świcie, także w czasie postoju na przystanku odjazdowym na krańcówce oraz w sytuacji podanej dalej dla jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza lub innych trudnych warunków jazdy.
 5. Kierujący ma obowiązek, w przypadku zgłoszenia się pasażera z nieprawidłowo skasowanym biletem z powodu uszkodzonego kasownika, potwierdzenia na bilecie właściwego czasu kasowania i wpisania swojego numeru ewidencyjnego

Kontrola biletów

1. Kierujący ma obowiązek przyjąć wszelkie dostrzeżone przez kontrolera nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego, wyposażenia, czystości pojazdu, a w szczególności usterki w funkcjonowaniu kasowników lub automatów biletowych i w przypadku potwierdzenia ich zasadności zgłosić je służbom dyspozytorskim właściwego zakładu eksploatacyjnego Zamawiającego.
2. Kontroler nie ma prawa wydawać poleceń kierującemu pojazdem. W przypadkach uzasadnionych bezpieczeństwem pasażerów lub stanem technicznym pojazdu, kontroler obowiązany jest w pełni podporządkować się poleceniom wydawanym przez kierującego.
3. Kontroler ma prawo zwrócić się do prowadzącego pojazd z prośbą o zablokowanie kasowników. Kierujący może zablokować kasowniki dopiero po upływie czasu niezbędnego dla skasowania biletu przez pasażerów, którzy wsiadli do pojazdu na ostatnim przystanku.

Przystanki

1. Ustala się następujące rodzaje przystanków:
 - 1) stałe - do których zalicza się przystanki pojedyncze i wielostanowiskowe. Na przystanku kierujący obowiązany jest zatrzymać pojazd bez względu na to czy w pojeździe są pasażerowie czy nie, jak również bez względu na liczbę osób oczekujących na przystanku. Na przystanku wielostanowiskowym może się zatrzymać więcej niż jeden pojazd, przy czym wszystkie drzwi każdego z pojazdów dokonujących wymiany pasażerów na tego typu przystanku muszą się znajdować w strefie przystankowej (na peronie). Na tego typu przystankach pojazd zatrzymuje się tylko raz, z zastrzeżeniem postanowień ust. 6.”,
 - 2) na żądanie - na których pojazd należy zatrzymać na każde żądanie pasażera, względnie osoby oczekującej na przystanku.
2. Przy wysepkach przystankowych kierujący powinien zatrzymać pojazd w taki sposób, aby przód pojazdu znajdował się na wysokości początku wysepki, lecz zawsze przed przejściem dla pieszych.
3. W przypadku zajęcia miejsca przystankowego przez inny pojazd, kierujący pojazdem podjeżdżającym do przystanku zatrzymuje pojazd w bezpiecznej odległości i z zamkniętymi drzwiami oczekuje na zwolnienie miejsca przystankowego. Jeżeli sytuacja będzie tego wymagać (np. awaria pojazdu stojącego w obrębie przystanku), należy podjechać na przystanek, a pojazd zatrzymać tak, aby dojście do niego było dogodne i bezpieczne dla wymiany pasażerów).
4. Jeżeli obok przystanku znajdować się będzie wykop, zasy pyłu śniegu lub inne przeszkody należy pojazd zatrzymać tak, aby dojścia były dogodne i bezpieczne.
5. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 6 kierujący na przystankach powinien zatrzymać pojazd tak, aby drugie drzwi autobusu znalazły się na wprost znaku przystankowego. Zatrzymując pojazd w sytuacjach, określonych w ust. 2-4, należy stosować zasady tam wskazane. Po zatrzymaniu pojazdu należy otworzyć wszystkie drzwi, a w pojazdach do tego przystosowanych odblokować sterowanie drzwi otwieranych przez pasażerów.
6. Na przystankach przystosowanych do wsiadania i wysiadania osób z dysfunkcją narządu wzroku, tj. takich, na których wbudowano w powierzchnię peronu odróżniający się kolorystycznie od przylegających powierzchni prostokąt o wymiarach 90 x 120 cm, wykonany z fakturowanych rowkami płytek, kierujący są zobowiązani do zatrzymania pojazdu pierwszymi dostępnymi dla pasażera drzwiami na wysokości wyróżnionego obszaru. W przypadku przystanków wielostanowiskowych przystosowanych do wsiadania i wysiadania osób z dysfunkcją narządu wzroku kierujący, który zatrzymał pojazd na drugim lub trzecim miejscu przystankowym zobowiązany jest zatrzymać się również na miejscu pierwszym, jeżeli na obszarze wyróżnionym na powierzchni peronu lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie oczekuje osoba o widocznej niepełnosprawności narządu wzroku, np. posługująca się białą laską i/lub psem przewodnikiem i/lub w okularach wskazujących na dużą wadę wzroku. Jeżeli na wyróżnionym polu lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie kierujący nie stwierdzi obecności ww. osób, odjazd z przystanku odbywa się z drugiego stanowiska peronu.”.
7. W przypadku zgłoszenia przez pasażera potrzeby skorzystania z platformy, kierujący zobowiązany jest do jej wysunięcia (napęd automatyczny) lub rozłożenia (napęd ręczny), o ile pojazd jest wyposażony w platformę.
8. W przypadku dojeżdżania do przystanku usytuowanego w pobliżu torów tramwajowych (nie odgradzonego barierami) lub kolejowych, kierowca obowiązany jest upewnić się czy w tym momencie nie nadjeżdża pociąg. Otwarcie drzwi w autobusie może nastąpić (na przystanku) dopiero po przejeździe tramwaju/pociągu.

**„Wykonywanie autobusowych usług przewozowych promujących miasto i komunikację”
nr sprawy: WZ-091-43/25**

9. Jeżeli przystanek jest usytuowany w zatoce przystankowej, obowiązuje wjeżdżanie do zatoki (jeżeli wymiary zatok pozwalają na wjazd autobusu przegubowego).
10. Kierujący może ruszyć z przystanku dopiero po:
 - 1) upewnieniu się w lusterkach, że żaden z pasażerów nie wchodzi lub nie wychodzi z pojazdu,
 - 2) podaniu sygnału ostrzegawczego o zamiarze zamknięcia drzwi, o ile nie ma systemu automatycznego
 - 3) po odczekaniu 2-3 sek. na zamknięcie drzwi, o ile nie ma systemu automatycznego,
 - 4) upewnieniu się, że wszystkie drzwi są całkowicie zamknięte.
11. Odległość między pojazdami stojącymi na przystanku nie może być mniejsza niż 2 m (dotyczy przystanków wielostanowiskowych).
12. Poza przystankami pojazd należy zatrzymać:
 - 1) na sygnał alarmowy pasażerów,
 - 2) na żądanie osób uprawnionych do wydawania poleceń uczestnikom ruchu lub pracowników nadzoru ruchu,
 - 3) w przypadku uszkodzenia pojazdu lub drogi, zasp. śnieżnych, gdy poziom wody na jezdni może spowodować zanurzenie autobusu powodujące zassanie wody do silnika,
 - 4) w czasie przejazdu lub przechodzenia kolumny wojska, policji, konduktu pogrzebowego itp.,
 - 5) w razie zatrzymania ogólnego ruchu ulicznego, w tym przypadku należy pozostawić między pojazdami odstęp wynikający z warunków ruchu.
13. O ile pojazd zostanie zatrzymany na skutek nieprzewidzianej przeszkody, a sytuacja wskazuje, że nie zostanie ona szybko usunięta, drzwi należy otworzyć uprzedzając podróżnych o zachowaniu ostrożności przy zejściu na jezdnię i upewnieniu się, że nie nadjeżdża pojazd mogący stworzyć zagrożenie dla wysiadających. Przy ponownym ruszeniu należy drzwi zamknąć i zachować szczególną ostrożność.

Obowiązki na przystankach krańcowych

Kierujący obowiązany jest do niezwłocznego, z uwzględnieniem postanowień ust. 2, podstawienia pojazdu na przystanek odjazdowy. Obowiązek ten nie dotyczy pojazdów uszkodzonych oraz wozów, którym rozkładowo przypada przerwa ustawowa, z zastrzeżeniem, że pojazd należy ustawić również w trakcie tej przerwy, o ile pracownik służb nadzoru ruchu w uzgodnieniu z kierującym wyznaczy w jej miejsce w danym dniu pracy inną przerwę. Podczas występowania trudnych warunków atmosferycznych takich jak: opady deszczu, śniegu, mroź, mając na uwadze dobro pasażerów i dbałość o wizerunek kierujących, prowadzący powinni w takich sytuacjach podstawić pojazd i umożliwić pasażerom oczekiwanie wewnątrz pojazdu na jego odjazd również w czasie rozkładowo przypadających przerw. Na pętlach krańcowych dla kilku linii, kierujący podejżdżają na przystanek odjazdowy w kolejności odjazdów.

Jazda w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza. Trudne warunki jazdy

1. Podczas jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza (mgła, opady atmosferyczne itp.), zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym, kierujący zobowiązany jest:
 - 1) włączyć oświetlenie wewnętrzne pojazdu,
 - 2) dostosować prędkość jazdy,
 - 3) zwiększyć odległość od pojazdu jadącego przed nim.
2. Kierujący obowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w czasie opadów deszczu, kiedy tarcie między kołami i nawierzchnią jezdni jest znacznie obniżone. Podobnie oddziałują opadłe liście, błoto, rozlany olej, smoła itp. Podczas jazdy po śliskiej nawierzchni, należy zmniejszyć prędkość oraz wystrzegać się nagłego hamowania i nagłych zmian prędkości lub kierunku jazdy.

Niezdolność do dalszego prowadzenia pojazdu

Jeżeli kierujący w czasie jazdy poczuje się niezdolnym do jej kontynuowania, powinien natychmiast zatrzymać pojazd i niezwłocznie powiadomić o tym dyspozytornię nadzoru ruchu i właściwy zakład eksploatacyjny Zamawiającego.

Postępowanie w czasie wypadków, awarii i kolizji

1. Kierujący pojazdem, w przypadku uczestniczenia w wypadku drogowym, w którym są poszkodowani, zobowiązany jest unieruchomić pojazd, nie powodując zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, niezwłocznie powiadomić zespół ratownictwa medycznego i Policję (nr. 112), a następnie w miarę możliwości zabezpieczyć miejsce wypadku.
 1. Podczas wypadku lub innych zakłóceń w normalnym ruchu, do czasu przybycia pracowników nadzoru ruchu lub policji, polecenia pasażerom wydaje kierujący.
 2. Przy wypadkach, w których są osoby ranne, kierującemu nie wolno odjechać z miejsca wypadku. Może to uczynić jedynie na wyraźne zezwolenie funkcjonariusza policji lub pracownika nadzoru ruchu (wyznaczonego do likwidacji wypadku).
 3. W przypadku zatrzymania ruchu z winy pasażera, należy powiadomić dyspozytornię nadzoru ruchu i zastosować się do wydanych poleceń.
 4. W przypadku zatrzymania ruchu na pewnym odcinku trasy, kierujący obowiązani są do kontynuowania jazdy trasą zastępczą w taki sposób, aby jak najszybciej znaleźć się na trasie właściwej. Zmiana trasy musi być zgłoszona do dyspozytorni nadzoru ruchu i odnotowana w karcie drogowej.
5. Jeżeli pasażer, przechodzień lub pracownik Zamawiającego uległ wypadkowi, należy przyjąć mu z pomocą, niezależnie od tego z czyjej winy powstał wypadek, a ponadto należy:
 - 1) zatrzymać i unieruchomić pojazd,
 - 2) przystąpić do akcji ratowniczej,
 - 3) zabezpieczyć miejsce wypadku.O powyższym fakcie powiadomić zespół ratownictwa medycznego i Policję (nr. 112), a następnie w miarę możliwości dyspozytornię nadzoru ruchu.

**„Wykonywanie autobusowych usług przewozowych promujących miasto i komunikację”
nr sprawy: WZ-091-43/25**

6. W przypadku zgonów w pojeździe należy pojazd wycofać z ruchu.

Holowanie, pchanie i cofanie pojazdów

- 4- Kierujący przy cofaniu jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu i zachować szczególną ostrożność, a w szczególności:
 - 1) sprawdzić, czy wykonywany manewr nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia,
 - 2) upewnić się, czy za pojazdem nie znajduje się przeszkoda; w razie trudności w osobistym upewnieniu się, kierujący jest obowiązany zapewnić sobie pomoc innej osoby (o ile to możliwe, pracownika Zamawiającego).
- 2- W przypadku wykonywania manewru cofania na pętli kierujący jest zobowiązany zapewnić sobie osobę wspomagającą manewrowanie. Przed przystąpieniem do manewru cofania należy ustalić sposób komunikowania się, w tym sygnały, w oparciu o które kierujący będzie reagował na wskazówki.
- 3- Przy holowaniu uszkodzonego pojazdu, należy zabezpieczyć go (oznakować i oświetlić) zgodnie z obowiązującymi przepisami (ustawa Prawo o ruchu drogowym).
- 4- W pojazdach biorących udział w holowaniu lub pchaniu zabrania się przewozić pasażerów. Drzwi pojazdów muszą być zamknięte.

Pożar pojazdu

1. W przypadku powstania pożaru, po unieruchomieniu pojazdu należy umożliwić pasażerom szybkie jego opuszczenie.
2. Do gaszenia należy użyć odpowiednich środków: gaśnic, piasku, ziemi, itp.
3. O zaistniałym pożarze należy powiadomić w pierwszej kolejności powiadomić niezbędne służby (nr tel. 112) a jeżeli będzie taka możliwość również dyspozytora nadzoru ruchu.

Uszkodzenie pojazdu

1. Jeżeli kierujący podczas jazdy stwierdził wadliwe działanie urządzeń pojazdu, powinien starać się usunąć uszkodzenia z zachowaniem szczególnej ostrożności i zgodnie z przepisami bhp, a gdy to nie jest możliwe, powiadomić dyspozytornię nadzoru ruchu. W zgłoszeniu należy podać:
 - 1) nr linii, brygady, wozu oraz swój nr ewidencyjny,
 - 2) miejsce postoju,
 - 3) rodzaj uszkodzenia.
2. Przewóz pasażerów w pojazdach uszkodzonych zagrażających bezpieczeństwu ruchu jest zabroniony.
3. Jeżeli prowadzenie pojazdu jest niemożliwe z przyczyn technicznych i zagraża bezpieczeństwu ruchu lub grozi powiększeniem rozmiarów uszkodzenia, należy pojazd usunąć z trasy przy pomocy innego pojazdu lub pogotowia technicznego Zamawiającego, zgodnie z podanymi zasadami dotyczącymi holowania i cofania pojazdów.
4. W przypadku uszkodzenia pojazdu lub jego części na skutek zderzenia lub starcia z innym pojazdem, kierujący postępuje zgodnie z zasadami dotyczącymi postępowania w czasie wypadków, awarii i kolizji.
5. Uszkodzone autobusy należy tak zaparkować, aby nie powodowały utrudnienia w ruchu ulicznym.
6. Jeżeli uszkodzony pojazd spowodował zatrzymanie ruchu innych pojazdów, kierujący obowiązany jest, przy użyciu wszelkich dostępnych środków, sprowadzić pojazd w miejsce, w którym nie będzie utrudniał ruchu.
7. O zmianach pojazdów lub prac należy powiadomić dyspozytornię nadzoru ruchu i fakt zmiany odnotować w karcie drogowej z podaniem dokładnej godziny podmiiany.

Postępowanie ze znalezionymi przedmiotami

1. Po każdym kursie na przystanku krańcowym, kierujący pojazdem obowiązany jest sprawdzić, czy w pojeździe nie znajdują się przedmioty pozostawione przez pasażerów. Kierujący nie może oddawać tych przedmiotów zgłaszającym, lecz po zakończeniu pracy wraz z raportem obowiązany jest przekazać dyspozytorowi nadzoru ruchu podając godzinę i okoliczności znalezienia. Pracownik zdający znaleziony przedmiot obowiązany jest żądać pokwitowania. W uzasadnionych przypadkach kierujący pojazdem może zwrócić znalezione przedmioty, po sporządzeniu odpowiedniego raportu i uprzednim dokładnym wylegitymowaniu odbiorcy. Przedmioty nie zwrócone pracownik centrali ruchu oddaje następnego dnia do punktu przedmiotów znalezionych. Podobnie należy postępować z przedmiotami znalezionymi przez pasażerów i oddanymi obsłudze. Artykuły spożywcze, łatwo psujące się, nie podlegają zwrotowi.
2. O wyglądzie i zawartości znalezionych przedmiotów osobom nieupoważnionym informacji udzielać nie wolno.
3. Przywłaszczanie przedmiotów znalezionych podlega karze.

Uprawnienia Wykonawcy

Wykonawca jest uprawniony do:

- 1) odmowy przewozu pasażerów w przypadkach określonych w obowiązujących „Przepisach porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu w środkach komunikacji lokalnego transportu zbiorowego w Łodzi”,
- 2) żądania dokonania wpisu w karcie drogowej treści ustaleń związanych z realizowaną usługą, o ile budzą one wątpliwości (nie dotyczy ustaleń przekazywanych łącznością radiotelefoniczną).

Ponadto Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności za odstępowstwa od rozkładu jazdy uzasadnione obiektywnymi przyczynami.

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA